

COOK

Robin

IKAR

BELLEVUESKA NEMOCNICA

COOK

Robin

BELLEVUESKA NEMOCNICA

Preložil Róbert Hrebíček

Robin Cook
BELLEVUE

Copyright © 2024 by Robin Cook
Translation © 2026 by Róbert Hrebíček
Jacket design © 2026 by Juraj Šramko
Photo © Joanna Jankowska / Trevillion Images
Slovak edition © 2026 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-575-0607-2

*Venujem Cameronovi,
svojmu úžasnému synovi.
„Dvíhaj zrak k mesiacu,
hľad' na hviezdy!“*

Prológ

Utorok

15. novembra

1949

Štyridsaťštyriročný psychiater doktor Clarence Fuller presne o ôsmej vyšiel zo svojho domu, obloženého hnedým pieskovcom, vo štvrti Gramercy Park a pozorne sa zadíval na ligotavý nový taxík Checker, ktorý naňho čakal pri obrubníku. S miestnou

taxislužbou sa dohodol, že každý pracovný deň ráno ho prepraví do Bellevueskej psychopatickej nemocnice, kde robil. Hoci mu stačilo prejsť len dva a pol bloku východne a desať blokov severne, pred chôdzou uprednostňoval auto, najmä teraz v polovici novembra, keď už rozhodne bolo zima. Clarence, neskrývaný automobilový nadšenec, ktorý sa hrdil kabrioletom Cadillac Series 62 z roku 1947, vedel, že hľadá na úplne nový Checker A2 z roku 1949. Keď otvoril zadné dvere s pántmi vzadu a vstúpil do priestranného interiéru, pozdravil sa uniformovanému vodičovi a pochválil mu vozidlo.

„Presne tak,“ pritakal taxikár. Nato zaradil rýchlosť, vzdialil sa od obrubníka a vyrazil východne na Dvadsiatu ulicu. „Túto krásku som dostal iba včera a šoféruje sa skvele.“

Len čo si Clarence na dlážke pred sebou všimol dve sklopené sedadlá, pochválil priestrannosť aj čistotu automobilu a vodič s ním opäť súhlasil. Potom sa Clarence oprel dozadu a uvoľnil. Nebol poverčivý, no úplne nový taxík nevdojak pochopil ako znamenie, že deň dopadne dobre. Hoci jeho nespornou profesijnou trofejou bolo už samotné obsadenie pozície ošetrojúceho lekára na psychiatrii v slávnej Bellevueskej nemocnici, patril medzi mnohých, ktorí zápasili o miesto po doktorovi Menasovi S. Gregorym, ktorý takmer tridsať rokov viedol psychiatrické oddelenie prakticky ako svoje panstvo. Clarence si, pravdaže, uvedomoval, že pred konkurenciou má výrazný náskok, pretože predstavoval štvrtú generáciu bellevueskych lekárov. Jeho otec doktor Benjamin Fuller, starý otec doktor Otto Fuller a prastarý otec doktor Homer Fuller boli významní chirurgovia, ktorí v Bellevue pôsobili vyše dvesto rokov. Clarence síce krátko uvažoval o tom, že sa stane chirurgom, aby išiel v stopách svojich predkov, ale

napokon dospel k záveru, že záhady ľudského mozgu a vzrušujúci pokrok v oblasti psychiatrie ho z intelektuálneho hľadiska stimulujú oveľa väčšími a znamenajú preňho lákadlo, ktorému nedokáže odolať.

Za hlavného interného konkurenta, ktorý mu mohol prekaziť vymenovanie za prednostu psychiatrického oddelenia, považoval doktorku Laurettu Benderovú. Oddelenie detskej psychiatrie vyniesla do neočakávaných výšin a teraz si zlepšovala kvalifikáciu priekopníckym používaním rozsiahlej elektrokonvulzívnej terapie, ktorú nasadzovala už u štvorročných detí.

Spočiatku Clarence v duchu nariekal, že nepozná jasný spôsob, ako doktorku Benderovú vyzvať na súboj, potom sa však dopočul o čomsi, čo sa javilo ešte sľubnejšie. Postup sa nazýval lobotómia a vyvinul ho portugalský neurológ doktor António Moniz, ktorému teraz mali udeliť Nobelovu cenu za fyziológiu alebo medicínu. Rovnako ako doktor Moniz a Američan doktor Walter Freeman, ktorý lobotómiu výrazne zjednodušil – z postupu vyžadujúceho celú operačnú sálu a anestéziu ju zmenil na zákrok vykonávaný pri lôžku –, aj Clarence ju pokladal za účinnú formu vyprázdňovania preplnených „izieb s narušenými pacientmi“ v psychiatrických liečebniach v celej krajine vrátane Bellevueskej nemocnice. Rýchly postup trvajúci dvadsať až tridsať minút konečne mohol zmeniť väčšinu pacientov v ústavnej starostlivosti, ak nie všetkých, z kričiacich a vrieskajúcich šialencov, ktorí si často vyžadovali zvieracie kazajky, na poslušných a detinských jednotlivcov, ktorých mohli prepustiť domov a nemuseli ich držať ako živočíchy v kletke.

Clarence okamžite pochopil potenciál lobotómie a osvojil si ju. Aktívne ju priniesol do Bellevueskej nemocnice a presadzoval jej používanie na čoraz širšej škále pacientov. Ich počet stúpал a rástlo aj jeho presvedčenie, že postup nesmierne znásobí jeho odbornú prestíž, najmä po dnešnom zákroku. Presne na deviatu ráno si totiž naplánoval lobotómiu pri lôžku osemročnej Charlene Wagnerovej. Po rokoch úsilia a zápasu s pokračujúcimi významnými problémami so správaním prominentní rodičia už nad dievčaťom zlomili palicu.

Hoci doktorka Benderová rozmýšľala, že Charlene podrobí elektrokonvulzívnej terapii, dostala sa do takého veľkého časového skl-

zu, že Clarence mohol zasiahnuť a pozhovárať sa priamo s rodičmi. Okamžite si uvedomil, že dievča môže podporiť jeho kariérne ambície, pretože napriek hroznému správaniu je zdravé a fotogenické. Pozval zástupcov tlače, upozornil nechirurgických aj chirurgických hlavných rezidentov, ktorí vďaka tomu mohli vyzvať stážistov a rezidentov, aby sa dostavili a pozorovali zákrok, a zavolať riaditeľovi zdravotníckej školy, ktorý prisľúbil, že pošle početnú delegáciu študentov prvého ročníka ošetrovateľstva. Pokiaľ išlo o Clarencea, Charlenina lobotómia sa mala stať mediálne zaujímavou povinnou jazdou, ktorá s veľkou pravdepodobnosťou mohla nakloniť jazýček váh, dostať ho do jasného vedúceho postavenia a urobiť z neho budúceho riaditeľa psychiatrického oddelenia Bellevueskej nemocnice.

Keďže taxikár viezol Clarencea do práce už veľa ráz, presne vedel, kde ho má vysadiť. Zastal priamo pred mohutnou kovanou bránou na rohu Prvej avenue a Tridsiatej ulice. Keď sa mu Clarence poďakoval a vystúpil z vozidla, ako vždy, keď to dovoľovalo počasie, aj tentoraz zdvihol zrak k masívnej osemposchodovej budove Bellevueskej psychopatickej nemocnice. Podľa neho to bol najúžasnejší, fyzicky najimpozantnejší a pravdepodobne aj najslávnejší psychiatrický ústav na svete.

Hoci ho začali stavať v búrlivých dvadsiatych rokoch 20. storočia, dokončili ho až v roku 1933, teda pred šiestnástimi rokmi, keď vrcholila veľká hospodárska kríza. Bez ohľadu na ťažké ekonomické časy ju postavili z drahých červených tehál a zo sivej žuly v honosnom štýle talianskej renesancie, pričom vôbec nešetrili architektonickou výzdobou vrátane portikov, ník s terakotovými a betónovými vázami, frontónov a dekoratívnych ríms. Napriek prepracovaným detailom skvele ladila s hlavnou budovou Bellevueskej nemocnice, ktorú otvorili začiatkom 20. storočia a ktorú navrhla renomovaná architektonická firma McKim, Mead & White. Aj túto budovu postavili z červených tehál a zo sivej žuly, ale použili podstatne menej architektonických ozdôb.

Z miesta, kde Clarence stál, nevidel na okno svojej ordinácie, pretože sa nachádzala v strednej desaťposchodovej časti stavby, bola obrátená na juh a poskytovala výhľad na zvyšok budov Bellevueskej nemocnice. Len čo stavbe prejavil náležitú úctu, zaprel sa do kova-

nej brány, aby ju otvoril, a náhlivo vykročil ku vchodu na Prvej avenue. Väčšina ľudí si volila buď veľkolepejší vstup na Tridsiatej ulici, alebo praktickejší vchod na Dvadsiatej deviatej ulici, ktorý smeroval k bellevueskemu nemocničnému komplexu. Oba viedli k spoločnému recepčnému pultu. Clarence ako výraz úcty uprednostňoval zriedkavejšie používaný vstup na Prvej avenue, akoby budova nejakým spôsobom bola schopná cítiť. Pri tejto myšlienke sa vždy usmial.

Keďže bol nadšený, nemárnil čas čakaním na výťah, aby sa dostal do ordinácie na druhom poschodí, a radšej použil zdobené stredové schodisko inšpirované Leonardom da Vinci. Letmo sa pozdravil plánovacej sekretárke Grace Carterovej, ktorá mu podala časový rozvrh dňa a ubezpečila ho, že v súvislosti s plánovaným zákrokom je všetko pripravené, potom zmizol vo svojej kancelárii. Sako vymenil za dlhý biely lekársky plášť, ktorý sa lepšie hodil na fotografie – predpokladal a dúfal, že zástupcovia tlače ich budú robiť –, a prešiel k písaciemu stolu. Hoci biely plášť nosievala iba malá časť psychiatrov, ktorí tam pracovali, Clarence si ho obliekal často. Domnieval sa, že väčšmi zodpovedá jeho pozícii lekárskeho akademického pracovníka a že v ňom vyzerá ako profesor.

Zo stredovej zásuvky písacieho stola opatrne vytiahol zdobenú drevenú škatuľu a otvoril veko. V priehlbínach vystlaných látkou ležali dva na zákazku vyrobené orbitoklasty, ktoré sa chystal použiť pri nadchádzajúcej lobotómii, na každé oko jeden. Nástroje preňho navrhli v súlade so špecifikáciami doktora Waltera Freemana, vynálezcu transorbitálnej lobotómie vykonávanej pri lôžku pacienta, ktorú teraz používal ako jedinú metódu. Inštrumenty z nehrdzavejúcej ocele prekvapujúco pripomínali tradičné sekáčky na ľad. Každý mal vyše dvadsaťpäť centimetrov dlhú špicatú dýkovitú čepeľ. Rozdiel spočíval v tom, že naspodku rúčky mali nástroje okrúhle rozšírenia z nehrdzavejúcej ocele, vďaka ktorým sa do nich mohlo udierať kladivom s cieľom preraziť tenký kostný strop ľudskej očnice. V samostatnej priehlbine škatule, takisto vystlanej látkou, ležalo strojovo obrobené kladivo z nehrdzavejúcej ocele.

Keď sa Clarence presvedčil, že je všetko v poriadku, vstal a škatuľu si zastrčil do jedného z hlbokých bočných vreciek bieleho plášťa.

Rýchlo sa pozrel do zrkadla za dverami skrine, aby si skontroloval účes, a vyšiel z ordinácie. Vystúpil, znova po schodoch, na štvrté poschodie, kam predtým na jeho pokyn presunuli z uzamknutej izby pre narušené deti Charlene Wagnerovú, takže teraz ležala v mimoriadne fotogenickej súkromnej izbe. Keď kráčal stredovou chodbou vymaľovanou žltou a svetlohnedou farbou a prechádzal pod štvorcami tvoriacimi čisto ozdobnú nepravú rebrovú klenbu, ktorá lemovala väčšinu chodieb v budove, cítil, že jeho vzrušenie rastie.

Vošiel do miestnosti a nesmierne sa potešil. Zaplnili ju totiž študenti ošetrovateľstva v naškrobených bielych plášťoch, hrstka stážistov aj rezidentov a, čo bolo ešte dôležitejšie, viacero reportérov, z ktorých niektorí držali veľký novinársky fotoaparát. Keď sa prudko rozsvietilo zopár bleskových žiaroviek, Clarence sa začervenal a prítomným zamával.

Tak ako očakával, Charlene Wagnerová v sivastých šatách vyzerala ako anjel. V súlade s jeho pokynmi jej na upokojenie ráno podali Luminal a v tejto chvíli na lôžku spala, pričom plavé vlasy jej z oboch strán lemovali cherubínske črty. Na svoj vek bola vysoká a pôsobila takmer predpubertálne. Okolo čela postele, ktorú predtým odtiahli od steny, sa zhromaždili traja psychiatrickí sanitári impozantnej veľkosti. Za nimi sa vynímali dve okná a poskytovali zúžený pohľad na East River.

Clarence podal škatuľu s nástrojmi zdravotnej sestry, ktorá dohliadla na ich sterilizáciu. Potom si odkasľal, uviedol stručnú anamnézu pacientky a vysvetlil, prečo postup prospeje všetkým vrátane problémového dievčaťa. Aby zdôraznil užitočnosť lobotómie pri vyprázdňovaní izieb s narušenými pacientmi v psychiatrických liečebniach v celej krajine, chcel, aby zákrok trval čo najkratšie. Spýtal sa, či prítomní majú otázky, ruku však nezdvihol nikto.

Vzápätí si od jednej zo zdravotných sestier vzal injekčnú striekačku s lidokaínom. Hoci niektorí oddaní stúpenci transorbitálnej lobotómie uvádzali pacientov do bezvedomia elektrokonvulzívnou metódou, podľa neho to nebolo potrebné. Bol presvedčený, že lokálna anestézia je viac než dostatočná, pretože vnútro ľudského mozgu neobsahuje senzitívne nervové vlákna. Kývol na sanitárov, z ktorých

jeden držal Charleninu hlavu, aby ju stabilizoval, a ostatní dvaja jej zvierali horné končatiny a trup. Potom sa predklonil a odtiahol pravú hornú mihalnicu dievčaťa. Statná psychiatrická sestra uchopila členky pacientky.

Charlene zakvílila, vychrlila prúd nadávok a zápasila s rukami, ktoré ju znehybnili, no bolo to márne úsilie. Clarence obratne preníkol prístrednými časťami oboch horných mihalníc a potom hrotom ihly prešiel po strope oboch očníc, aby tieto oblasti znecitlivil. Postup trval doslova niekoľko sekúnd. Striekačku spokojne odovzdal, chvíľu počkal, kým lidokaín zaberie, a potom vzal jeden z orbitoklastov.

Kým sa psychiatrický sanitár usiloval znehybniť hlavu revúceho dieťaťa, Clarence nadvihol Charlene pravú mihalnicu a pod štyridsaťpäťstupňovým uhlom zasúval do hornej klenby spojovky hrot orbitoklastu, až kým nenarazil na kostnú klenbu očnice. Potom si od asistujúcej sestry vzal kladivo a niekoľko ráz po ňom energicky klepol, aby prerazil kosť a nástrojom prenikol do mozgu dievčaťa.

Charlene, ktorá sa medzičasom zadychčala, zmlkla a Clarence zasunul orbitoklast po päťcentimetrovú značku. Keď sa nástroj ocitol v tejto polohe, zatlačil rúčku niekoľko centimetrov k stredovej rovine a potom zopár centimetrov nabok. Sploštený hrot následkom toho opísal oblúk, pričom prerezal nervové dráhy medzi koncovým a stredným mozgom.

Prudko sa rozsvietili bleskové žiarovky, ale nikto nepovedal ani slovo. Clarence si pozorovateľov nevšímal. Orbitoklast zasunul po sedemcentimetrovú značku, zopakoval oblúkovitý pohyb nabok a nástroj vytiahol.

„Pravé oko je už hotové,“ vyhlásil Clarence. Prvý orbitoklast podal asistujúcej sestre a vzal si druhý. „Stačí, aby sme postup zopakovali na ľavom oku, a bude po všetkom. Malo by byť jasné, že zákrok je jednoduchý, priamočiary a pozoruhodne účinný. Skôr ako budeme pokračovať, máte nejaké otázky?“

Rozhliadol sa po miestnosti. Nikto neprehovoril. Zbadal, že nadšení sú najmä študenti ošetrovateľstva. Opäť presunul pozornosť na Charlene a znova sa pustil do zákroku, aby po niekoľkých ťuknutiach kladivom prenikol kostným stropom ľavej očnice. Orbitoklastom za-

sunutým do hĺbky päť centimetrov opísal oblúk mediálne aj laterálne, potom nástroj zanoril o dva centimetre hlbšie a spravil oblúk k streďovej rovine. Keď ho však urobil smerom od nej, stala sa katastrofa. Na jeho zdesenie pozdĺž zakriveného orbitoklastu náhle začala pulzujúco striekať krv. Vytvorila miniatúrny gejzír a na Clarenceovom inak dokonale čistom bielom plášti vznikla čiara z karmínovočervených bodiek.

Clarence, šokovaný z nepredvídanej udalosti, sa zatackal dozadu. Pulzujúci gejzír chrľil krv a ďalší ľudia, ktorých by mohol zasiahnuť, odskakovali od postele. Clarence okamžite pochopil, čo sa stalo. Vzhľadom na silu prúdu krvi orbitoklast nepochybne preťal prednú mozgovú tepnu, hlavného dodávateľa krvi do koncového mozgu.

Ochromila ho panika a netušil, čo má robiť. Ako prikovaný stál na mieste a uprene hľadel na nástroj, ktorý previnilo trčal sponad Charleninho ľavého oka. Keď pulzujúci prúd krvi začal ochabovať, chvíľu uvažoval, že dá dievča previezť na chirurgiu v hlavnej nemocnici, no jeho intuícia nápad zavrhl. Naznačila mu, že by to bolo márne, pretože Charlene v podstate dostala masívnu hemoragickú mŕtvicu. Uprostred zmätku si však jasne uvedomil, že toto hlučné a zanovité dievča si hrozné správanie zachovalo až do konca. Namiesto toho, aby podporilo jeho kariéru, ju pravdepodobne sabotovalo a zničilo mu tak šancu, že sa vďaka lobotómii stane prednostom psychiatrického oddelenia v Bellevueskej nemocnici.

1

Pondelok

1. júla

6.15

Keď Michaela Fullera zobudil neodbytné drnčiaci telefónny budík, v panike doslova vyskočil z postele a šmátral po mobile, aby ho vypol. Ocitol sa uprostred desivej nočnej mory, v ktorej ho prenasledovali po nekonečných chodbách s ladením dožltla a do-

svetlohneďa, pričom vôbec netušil, čo alebo kto za ním uteká a prečo to robí. Vedel iba to, že úzkosť ho vo sne takmer priviedla do šialenstva, následkom čoho mu srdce bilo ako splašené.

Chrbtom ruky si utrel vlhké čelo a zhlboka sa nadýchol, aby sa upokojil. Nikdy predtým nezažil taký mimoriadne desivý sen. Keď vyrastal, kvárilo ho síce veľké množstvo nočných môr, ale ani jedna sa nevyrovnala tej, ktorú práve pretrpel. Pre zmiešané pocity v súvislosti s nadchádzajúcim dňom mal v noci problém zaspáť, no rozhodne neočakával, že nervozita z prvého dňa mu privedie taký sen.

Prvý júlový deň mal byť pre dvadsaťtriročného Michaela Fullera vskutku významný, predstavoval totiž začiatok úplne novej kapitoly jeho života. Bol to prvý deň jeho chirurgickej rezidentúry v Lango-novom zdravotnom stredisku, bežne známom ako Newyorská univerzita. Nastúpiť mal v renomovanej Bellevueskej nemocnici. Hoci cítil úvodné vzrušenie, zároveň ho zachvacovala aj úzkosť. Očividne bola väčšia, než si uvedomoval, o čom jednoznačne vypovedal zlý sen. Keď v nemocnici slúžil ako študent medicíny a nastal naliehavý prípad, vždy bol k dispozícii rezident. Týmto lekárom bez atestácie sa však teraz stal on a to znamenalo, že oddnes mu nikto neposkytne okamžitú pomoc. Ak sa uprostred noci v chirurgickom oddelení ocitne celkom sám, bude si musieť poradiť s akýmkoľvek naliehavým prípadom, ktorému bude čeliť. Bola to preňho desivá predstava. Obával sa totiž, že na to nie je pripravený, že na lekárskej fakulte ho na to dostatočne nevyškolili.

Aj keď ho zachvacoval nepokoj, bol presvedčený, že sa naňho usmialo šťastie. Ako jedného zo siedmich chirurgických rezidentov Newyorskej univerzity, ktorí si odkrúcali prvý rok – táto pozícia bo-

la kedysi známa ako predatešná prax –, ho náhodou vybrali, aby začal pracovať v Bellevueskej nemocnici, a to spolu s Andreou Intisovou, ďalšou v prvom ročníku rezidentského programu. Pokiaľ išlo oňho, za priaznivú zhodu okolností považoval už to, že ho pričlenili k Andrei. Oboch totiž promovali na historickej College internistov a chirurgov, ktorá patrila pod Kolumbijskú univerzitu. Tam ich, opäť čistou náhodou, združili, aby ešte ako lekári absolvovali cirkulácie v odboroch klinická patológia a vnútorné lekárstvo a robili fyzikálne vyšetrenia. Vďaka tomu vedel, že Andrea je priateľská, spoľahlivá, inteligentná a odvážna, a obľúbil si ju.

Ostatných piatich chirurgických rezidentov v prvom ročníku, troch mužov a dve ženy, prideliť do ďalších nemocníc v rozľahlom komplexe Langonovho zdravotného strediska, aby tam absolvovali prvú dvojmesačnú cirkuláciu. Keď Mitt – túto prezývku dostal ako batola a stále ju uprednostňoval – zvládne prvú cirkuláciu, aj jeho v náležitom čase umiestnia do týchto inštitúcií. Zdalo sa mu, že vyhral v lotérii, pretože na to, aby sa na rezidentskú prax prihlásil do Newyorskej univerzity, ho inšpirovala Bellevueska nemocnica, a to z dvoch hlavných dôvodov.

Prvým boli jej slávne dejiny, v rámci ktorých v nej v priebehu troch storočí podporovali významné medicínske inovácie. Michael vedel, že v roku 1883 tam zriadili celkom prvú chirurgickú rezidentúru, ktorá na celom svete ešte stále slúžila ako model chirurgickej praxe.

Druhý dôvod bol osobný.

Z otcovej strany mal totiž dlhý a impozantný lekársky rodokmeň. Ešte v 17. storočí sa jeho priamy predok Samuel Fuller plavil na lodi *Mayflower* a pôsobil ako lekár Plymouthskej kolónie. No z Mittovho pohľadu bolo dôležitejšie to, že predstavoval priameho potomka štyroch nasledujúcich generácií slávnych bellevueskych lekárov: troch chirurgov, z ktorých posledný takisto absolvoval chirurgickú rezidentúru v Bellevueskej nemocnici, a jedného psychiatra. Všetci štyria sa stali dobovými lídrami vo svojich oblastiach. Platilo to najmä o jeho najbližšom príbuznom doktorovi Clarenceovi Fullerovi, čiže o jeho prastarom otcovi z otcovej strany. So záujmom si prečítal viacero

jeho uznávaných výskumných prác, v ktorých presadzoval rozličné psychoterapeutické metódy a prispieval k ich rozvoju, ba dokonca predvídal priekopnícku behaviorálnu terapiu.

To, čo sa dočítal o Clarenceovej kariére v Bellevueskej nemocnici, naňho zapôsobilo tak intenzívne, že premýšľal, že sa špecializuje na psychiatriu. Mittov otec Benjamin, mimoriadne úspešný bostonský správca hedgeového fondu – v skutočnosti predstavoval frustrovaného chirurga, lebo napriek otcovmu povzbudzovaniu sa rozhodol, že nepôjde na lekársku fakultu –, však syna presvedčil, aby šiel v stopách svojich vychýrených chirurgických predkov, najmä doktora Benjamina Fullera.

Mitt bez problémov pripúšťal, a to s veľkou vďakou, že pri tom, že si podal prihlášku na lekársku fakultu a následne si na Grossmanovej lekárskej fakulte Newyorskej univerzity zvolil chirurgickú subspecializáciu, hrali obrovskú úlohu otcove štedré ekonomické stimuly. Patril medzi ne aj plne zariadený profesionálne vyzdobený byt na treťom poschodí domu na Východnej tridsiatej ulici 326, v ktorom teraz býval. Uvedomoval si, že prekonáva akékoľvek predstavy o tom, čo si môže dovoliť typický chirurgický rezident, ktorý si odkrúca prvý rok praxe. Platilo to aj o luxusnom vozidle Mercedes-AMG, ktoré parkovalo v neďalekej garáži.

Mitt vběhol do čerstvo zrenovovanej elegantnej kúpeľne, aby si na tvár naniesol penu a rýchlo sa oholil. Ako zistil už počas prvého týždňa, v ktorom sa v byte usadil, aby sa mohol zúčastniť na rezidentskej inštruktáži v Newyorskej univerzite, ak chcel využiť zväčšovacie holiace zrkadlo, musel sa prikrčiť. Umiestnili ho totiž vo výške, ktorá bola pre jeho vytiahnutú postavu, vysokú stodeväťdesiattri centimetrov, vyslovene nevhodná.

Vzhľadom na jeho koordináciu a pôsobivú výšku, ktorú dosiahol už v mladom veku, naňho od šiesteho ročníka vyvíjali tlak, aby hral basketbal, ale Mitt mu vzdoroval počas celého štúdia na strednej škole aj na college. Nikdy nemal pochopenie pre to, čo nazýval marginálny úžitok z organizovaného športu, a svoje mimoškolské aktivity i pozornosť oveľa radšej sústreďoval na duševné než na telesné cvičenie. Preferoval skôr diskusiu, šach a hudbu, najmä klavírnu. Odkedy

si dokázal spomenúť a možno už od druhého roka života dával prednosť uvažovaniu, nie fyzickej aktivite.

Po svojej bledej hranatej tvári prechádzal jednorazovou žiletkou. Postupoval rýchlo, lebo si uvedomoval, že čas plynie. Do zasadacej sály na štrnástom poschodí Bellevueskej nemocnice sa mal dostaviť presne o 7.30. Od budovy ho našťastie delilo len päť minút chôdze. Svižne si opláchol a vysušil pokožku, ale potom zmeravel a skúmavo sa zahľadel na svoj obraz v zrkadle. Znova ho zachvátili obavy z toho, ako zvládne stres spojený s prácou rezidenta, veď sa z neho práve stal nováčik, najmä ak, lepšie povedané, keď bude musieť celkom sám čeliť naliehavým situáciám.

Hoci na strednej škole a na college sotva pôsobil ako polyhistor, pokiaľ išlo o známky, dosahoval mimoriadne dobré výsledky, preto si bol istý svojou základnou inteligenciou. Vzhľadom na záujem o akademickú prácu postupoval rýchlejšie než rovesníci. Strednú školu absolvoval ako šestnásťročný, college ako devätnásťročný a lekársku fakultu ako dvadsaťtriročný, vďaka čomu sa stal najmladším z aktuálnej várky chirurgických rezidentov v prvom ročníku na Newyorskej univerzite. Hrdých rodičov, ktorí si synovu predčasnú vyspelosť všimli už v útlom veku, neprekvapil ani jeden z jeho akademických úspechov.

K Mittovej inteligencii však neprispievalo iba vysoké IQ. Nebol si istý, kedy si túto danosť uvedomil po prvý raz, no mal akúsi jasnovideckú schopnosť, ktorú tajne nazýval šiesty zmysel. Neprejavovala sa ustavične a nevedel, ako ju má aktivovať. Keď si podal prihlášku na internátnu školu, college, ba aj na lekársku fakultu a chirurgickú rezidentúru, to, že ho prijmú, pochopil v okamihu, keď ju odoslal. O svojom presvedčení vôbec nepochyboval, preto nikdy nezažíval úzkosť, ktorá kvárila jeho priateľov, a na rozdiel od nich sa pri všetkých štyroch príležitostiach uchádzal len o jednu školu alebo o jeden program, nie o zvyčajných desať či viac.

Popri nezvyčajnej danosti predvídať budúcnosť občas prejavoval aj schopnosť vycítiť, čo si ľudia myslia. Ani túto vlohu nedokázal použiť zakaždým a nevedel, ako ju má v sebe prebudiť. Chápal iba to, že si vyžaduje sústredené duševné úsilie a jasnú myseľ. Zaujímavé

bolo to, že keď sa mu darilo predpovedať budúcnosť alebo zistiť, čo si niekto myslí, takmer vždy to sprevádzal premenlivý stupeň trpnutia na vnútornej strane horných končatín a stehien, na šiji a v prednej časti hrudníka. Nazýval ich parestézia, čo bol odborný termín, ktorý si osvojil počas štúdia neurológie na lekárskej fakulte, a prirovnával ich k mravčeniu, ktoré pociťoval pri prerušení krvného obehu v končatinách.

Domnieval sa, že na rozdiel od schopnosti predvídať budúcnosť, ktorú vôbec nedokázal vysvetliť, sa danosť vycítiť, čo si ľudia myslia, pravdepodobne zakladá na jeho vycibrenej nevedomej citlivosti na širokú škálu svojráznych indícií, ktoré netušene dávajú najavo držaním tela, výrazom na tvári a stavbou viet. Hoci mu občas napadlo, že možno disponuje akousi vzácnou jasnovideckou schopnosťou, predstavu automaticky odmietal ako absolútne protivedeckú. Na college sa zameriaval na matematiku, fyziku a chémiu a bol presvedčený, že keby musel, mohol by sa venovať ktorémukoľvek z týchto vedných odborov. Nenechávalo to veľa priestoru na vieru v nadprirodzené javy.

O týchto osobitých schopnostiach nikdy nikomu nepovedal, dokonca ani rodičom, a to napriek tomu, že ako jedináčik si s nimi vybudoval mimoriadne dôverný vzťah, čo platilo aj v súčasnosti. Informovanosť o tom, čo si myslia, bez toho, aby si to uvedomovali, preňho často znamenala výhodu, ale v súvislosti s rovesníkmi to vždy neplatilo. Najmä v období dospievania preňho zvyčajne bolo skľučujúce, keď vycítil, aký názor naňho majú dievčatá, pretože neraz ho vnímali negatívne. Nerobilo mu problém priznať si, že nepatrí medzi obľúbencov, lebo holdoval knihám, čo sa v tínedžerskom hodnotovom systéme sotva dalo označiť za pozitívum. Na druhej strane zisťoval, že jedinečné schopnosti mu pri školských aktivitách poskytujú náskok. Stačilo, aby sa pred skúškou porozprával s učiteľmi či profesorami, a dokázal predpovedať, čo sa ho spýtajú, takže mohol vylúčiť akékoľvek prekvapenia. Už od útleho veku mal záľubu v dobrých známkach.

Keď si prečesal krátke vlasy špinavej blond farby, aby vyzerali aspoň trochu upravené, vrátil sa do spálne obliecť sa. Mrkol na hodiny

pri posteli, no vtom ho vystrašilo prenikavé zvonenie mobilu. Bol zvedavý, kto mu môže volať tak zavčasu v pondelok ráno, navyše ho to mierne znepokojilo, preto telefón schytil. Odpoveď bola zrejmá a mal na ňu prísť aj sám. Telefonoval mu otec. Mitt sa dotkol displeja, mobil si priložil k uchu a spýtal sa: „Prečo si, preboha, hore v túto hodinu? Si chorý?“ Vedel totiž, že otec je nenapraviteľná nočná sova a že zvyčajne zostáva v domácej pracovni dlho po polnoci, aby vstrebal skoré ranné finančné správy z Európy a získal náskok na začiatku dňa.

„Ha-ha,“ zasmial sa otec neúprimne. „Akoby mi denná hodina chýbala! V skutočnosti ti závidím. Zároveň azda nemôžem cítiť väčšiu hrdosť. Dúfam, že si to užiješ.“

„Pripájam sa,“ ozvala sa v pozadí Mittova matka Clara.

„Nie som si istý, či užiť si je správny výraz,“ podotkol Mitt. „Aby som povedal pravdu, som trochu nervózny.“ V podvedomí rýchlo zahnal myšlienky na nočnú moru. „Cítim veľkú zodpovednosť. Prechod z medika na rezidenta znamená obrovskú zmenu, akoby deň prešiel do noci bez súmraku.“ Opäť skontroloval čas, zapol reproduktor, mobil položil na bielizník a ďalej sa obliekal.

„Dosiahneš úspech!“ vyhlásil Benjamin Fuller presvedčivo. „Na lekárskej fakulte si exceloval, preto hádam ani nemôžeš byť lepšie pripravený.“

„Uvidíme,“ povedal Mitt vyhýbavo. Nechcel sa pohrúžiť do rozhovoru o nedostatkoch súčasného vzdelávania študentov medicíny, ktoré mu začínali prichádzať na rozum. „Ďakujem za zavolanie. Len čo to bude možné, dám ti vedieť, ako sa mi cez deň darilo. Možno sa ozvem až zajtra. Predpokladám, že večer budem v príslužbe, ale nie som si tým istý. Ani Andrei, ani mne ešte nedali časový plán, no keďže sme iba dvaja, pravdepodobnosť je päťdesiat percent.“ V skutočnosti už vedel, že večer bude mať príslužbu, netúžil sa však púšťať do diskusie o tom, ako na to prišiel. Pokiaľ išlo o Andreu, jeho rodičia sa s ňou stretli na nedávnej promócií na lekárskej fakulte. Vďaka predchádzajúcemu telefonátu navyše vedeli, že oboch umiestnili do tej istej nemocnice, aby začali rezidentúru spoločne.

„Náš vychýrený chirurgický predok doktor Benjamin Fuller musí byť od radosti bez seba z toho, že ideš v jeho šľapajach.“

„Dúfam,“ prehodil Mitt. O svojom príbuznom uvažoval už viac ráz, naposledy v predchádzajúci večer. Benjamin Fuller bol jeho mimoriadne vážený chirurgický predok, ktorý sa narodil tesne pred vypuknutím občianskej vojny v roku 1860. Impozantnú povesť si vyslúžil v Bellevueskej nemocnici, pričom najskôr pracoval ako stážista, potom ako rezident a napokon ako ošetrojúci lekár. Pôsobil spolu s medzinárodne známym chirurgom Williamom Halstedom a s otcom modernej patológie Williamom Welchom až dovtedy, kým obaja neprešli do novovzniknutej lekárskej fakulty v Nemocnici Johnsa Hopkinsa. To, že musí kráčať v stopách takejto legendy, mu naháňalo strach, pretože vedenie nemocnice v súvislosti s jeho výkonom nepochybne malo väčšie očakávania. Splní ich? O tom nemal ani potuchy, ale už čoskoro to zistí. Zdalo sa mu, že ho majú hodiť do vody, pričom disponuje len základnými vedomosťami o tom, ako sa pláva.

„Som presvedčený, že sa staneš ešte slávnejším než môj menovec,“ vyhlásil Benjamin, akoby zachytil synovu neistotu a chcel ho podporiť. „Cítim to v kostiach.“

„Tak či onak,“ nadviazal Mitt a znova pozrel na hodiny, „musím sa ponáhľať. V nemocnici ma očakávajú presne o sedem tridsať.“

„Pravdaže,“ povedal Benjamin. „Keď budeš môcť, zatelefonuj nám. Veľa šťastia!“

„Veľa šťastia!“ zvolala v pozadí Clara.

Mitt ukončil hovor. Uzol, ktorý si predtým uviazal na kravate, rýchlo vytiahol nahor pod bradu a preložil golier košele. Obliekol si krátky biely plášť a biele nohavice, ktoré dostal pri stručnej inštrukcii v Grossmanovej lekárskej fakulte Newyorskej univerzity, a cez hlavu si prehodil šnúрку s nemocničným preukazom totožnosti. Potom sa pozrel do zrkadla. Hoci sa vôbec necítil ako chirurgický rezident, v bielom odeve tak aspoň vyzeral.

2

Pondelok

1. júla

7.03

Keď Mitt svižne kráčaľ po Tridsiatej ulici východne k Prvej avenue, na tvári cítil teplé vychádzajúce slnko, hoci bolo iba krátko po siedmej. Bolo mu jasné, že v New Yorku zavládne ďalšia letná páľava. Nech už však teplota bude akákoľvek,

horúcim popoludním sa rozhodne nebude musieť trápiť. Tušil totiž, že po tom, čo vstúpi do výškovej budovy Bellevueskej nemocnice, vyjde z nej až na druhý deň. Prekognícia, ktorú zažil v noci a ktorú zvestovalo mravčenie na hrudníku, mu signalizovala, že počas prvej chirurgickej rezidentúry bude v príslužbe on, nie Andrea.

Premávka na Prvej avenue už bola hustá a valiaca sa zmes áut, taxíkov, autobusov a nákladiakov sa stávala zdrojom tlmeného dunenia. Keď sa Mitt priblížil k tejto šarvátke vozidiel, cítil, že jeho vzrušenie aj úzkosť stúpajú. Vzrušenie našťastie výrazne prevažovalo nad úzkosťou, ktorá sa po krátkom rozhovore s rodičmi značne zmiernila.

Keď prišiel na Prvú avenue, pri obrubníku musel zastať a čakať na zelenú na semafore. Kým tam stál, hľadel na sever a rozpoznal väčšinu rozľahlého Langanovho zdravotného strediska Newyorskej univerzity, ktoré sa tiahlo v dĺžke troch mestských blokov. Potom otočil hlavu a zadíval sa na juh, kde zbadal značnú časť komplexu Bellevueskej nemocnice vrátane dominantnej dvadsaťpäťposchodovej veže. Za ňou sa nachádzala nemocnica pre veteránov. Výhľad, ktorý sa mu naskytol oboma smermi, odôvodňoval, prečo ľudia túto oblasť prezývali nemocničný rad.

Priamo pred sebou na severnej strane Tridsiatej ulice uvidel Úrad hlavného súdneho lekára, o ktorom vedel, že predstavuje noblesný názov newyorskej márnice. Jeho znalosti o súdnom lekárstve neboli bohaté, pretože o tomto odbore si vypočul len jednu prednášku v druhom ročníku na lekárskej fakulte, no mal dosť informácií na to, aby mohol oceniť, že v budove sídli najväčšia takáto inštitúcia na svete. Dôležitejšie z jeho pohľadu bolo to, že rovnako ako veľa význam-

ných inovácií v medicíne aj jej pôvod siahal k Bellevueskej nemocnici. Nepochyboval o tom, že vstupuje do slávnej lekárskej komunity s pôsobivými dejinami.

Keď na semafore naskočila zelená, Mitt náhlivo kráčal po avenue. Dostal sa do bezpečia obrubníka na východnej strane, potom na chvíľu zastal, aby zdvihol zrak k podivne impozantnej budove na juhovýchodnom rohu Prvej avenue a Tridsiatej ulice. Rozmernú desaťposchodovú stavbu obklopoval pôsobivý a zvláštne ozdobný hrdzavý plot z kovaného železa. Na vrcholoch žulových podpier ležali betónové urny. Barikáda bola taká mohutná a jedinečná, že nastoľovala otázku, či má zabráňovať ľuďom vo vstupe, alebo vo výstupe.

Samotná budova pozostávala z červených tehál so žulovými zvýrazneniami a s veľkým množstvom čudných ozdobných architektonických detailov, ktoré v súčasnom New Yorku pôsobili mimoriadne zastarano. Predstavovala pravý opak typického newyorského skleného mrakodrapu. Najnápadnejšie na nej však bolo to, že sa v nej zjavne nikto nezdržoval s výnimkou malej časti v blízkosti East River, o ktorej Mitt vedel, že sa používa ako útulok pre bezdomovcov mužského pohlavia. Zvyšok obrovskej stavby už vyše tridsať rokov zíval prázdnotou. Okná na žulou obloženom prízemí boli zadebnené a neveľkú záhradu pred dvoma krídlami obrátenými k Prvej avenue celkom prerástla burina a popínavé rastliny. Rovnako ako pri toľkých iných newyorských budovách aj pri tejto platilo, že prízemie čiastočne zahalovalo lešenie.

Mitt si uvedomoval, že hľadá na bývalú Bellevuesku psychiatrickú nemocnicu, ktorá sa po otvorení v tridsiatych rokoch 20. storočia nazývala Bellevueska psychopatická nemocnica. Čo-to o nej vedel, pretože ordináciu v nej mal aj jeho významný predok doktor Clarence Fuller, ktorý tam absolvoval väčšinu svojej odbornej kariéry. Keď sa Mitt dostavil na rezidentský pohovor, budovu si prezrel a našiel si čas aj na to, aby si vyhľadal jej históriu. Keď toto zariadenie so šesťsto lôžkami takmer pred sto rokmi otvorili, hovorilo sa o ňom v celom meste a rýchlo sa stalo najslávnejšou psychiatrickou nemocnicou na svete. Práve preto sa názov Bellevue stal synonymom psychiatrickej liečebne, nie všeobecného zdravotníckeho zariadenia, ktorým inštitúcia vždy bola.